

ДО ПИТАННЯ КРИТЕРІЇВ ОБҐРУНТОВАНОСТІ ВИНИ

Червонописький Вадим Сергійович

*здобувач кафедри адміністративного,
кримінального права і процесу*

*Міжнародний університет бізнесу і права
м. Херсон, Україна*

У більшості країн Східної Європи, Україна не є виключенням, концепція вини та в цілому розуміння адміністративного делікту було сформовано в середині ХХ ст. та містила такі ознаки:

- 1) протиправність – правопорушення прямо передбачено в законі;
- 2) винність – воно повинно бути вчинене умисно або з необережності;
- 3) правопорушення посягає на охоронювані законом об'єкти;
- 4) адміністративна караність – адміністративними правопорушеннями можуть бути визнані тільки такі діяння, за які передбачені заходи адміністративного стягнення.

Варто вказати, що хоча після розпаду Радянського Союзу та й інших країн так званого соціалістичного табору й було прийнято чимало нормативних актів, проте адміністративно-деліктне законодавство переважної більшості країн Східної Європи до сьогодні має в арсеналі нормативні акти, які було прийнято ще у 70–80-ті роки минулого століття.

Прикладом наведеного можна вказати на досвід, який склався у колишній Соціалістичній Федеративній Республіці Югославії, яка припинила своє існування в 1991 році, але Закон про зобов'язання [1], прийнятий у 1978 році, продовжує діяти в законодавстві держав-наступниць [2], деяких з них, наприклад, у Сербії та Чорногорії [3]. В інших, таких як Словенія та Хорватія, було прийнято нове законодавство (у 2002 та 2005 роках відповідно), але воно значною мірою ґрунтувалося на положеннях вище згаданого закону. Тобто більшість основних концептуальних засад залишилися незмінними. Серед інших, незмінною залишилася й концепція вини.

Критерій обґрунтованості визнається в Принципах європейського деліктного права. Відповідно до ст. 4:101 Принципів європейського деліктного права особа несе відповідальність за ознакою вини в умисному або необережному порушенні необхідної норми поведінки; і відповідно до цієї ж статті необхідною нормою поведінки є поведінка розумної людини за даних обставин.

Крім того, ст. 4:102 Принципів європейського деліктного права містить важливі вказівки щодо того, як моделювати поведінку гіпотетичної розумної людини. Зокрема, зазначається, що поведінка розумної особи залежить, в першу чергу, від характеру та цінності захищеного інтересу, небезпечності діяльності, експертності, якої слід очікувати від особи, яка її здійснює, передбачуваності шкоди, відносин близькості або особливої довіри між залученими особами, а також наявності та витрат на запобіжні або альтернативні варіанти поведінки.

Таким чином, згідно з Принципами європейського деліктного права, вина встановлюється шляхом зіставлення поведінки деліктодавця з поведінкою розумної людини: те, що фактично було зроблено деліктодавцем, порівнюється з тим, що могло бути зроблено розумною людиною в тих же обставинах. Аналогічний підхід можна знайти також й у системі загального права.

Так, у відомій справі *Blyth u Birmingham Waterworks Company* (1856) 11 Ex Ch 781 барон Олдерсон так визначив недбалість: «Недбалість – це упущення зробити щось, що розумна людина, керуючись тими міркуваннями, які регулюють ведення людських справ, або зробити те, чого розсудлива і розумна людина не зробила б.

Відповідачі могли бути притягнуті до відповідальності за недбалість, якби вони ненавмисно не зробили того, що зробила б розумна людина, або зробили те, що зробила б особа, яка вживає розумних запобіжних заходів не зробили». Варто вказати, такий підхід був винайдений ще в Стародавньому Римі, хоча стандарт порівняння в той час називався дещо інакше, а саме «*diligens paterfamilias*». У Дайджесті Юстиніана вказано: «недбалість, коли не було вжито заходів обережності, як розумна людина б зробила» (Dig. 9.2.31)».

Отже, поняття вини в західно-європейському деліктному праві ґрунтується на двох елементах: свободі та розумності. Коли правозастосовувач приходить до висновку про вину особи, це означає, що особа могла уникнути заподіяння шкоди, якби поводився як розумна людина. Іншими словами, поняття вини означає, що деліктодавець мав вибір, тобто що існувало кілька доступних альтернатив, принаймні одна з яких не завдала б шкоди і була розумною.

Література:

1. The Official Gazette of the Socialist Federal Republic of Yugoslavia (SFRY) 29/78, 39/85, 45/89 and 57/89. URL: <https://www.mpravde.gov.rs/en/tekst/1699/civil-matter.php>

2. S Perović, Die Kodifikation des Obligationen rechts in Jugoslawien, Archiv für die civilistische Praxis (AcP) 182 (1982) 293; C Jessel-Holst,

The Yugoslav Law of Obligations and Its Effects in Germany, in: RD Vukadinović (ed), Thirty Years of the Law on Obligations (2009) 164 p.

3. Official Gazette of the Federal Republic of Yugoslavia, 31/93, and Official Gazette of Serbia and Montenegro, 1/2003.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-351-7-67>

**THE USE OF INFORMATION TECHNOLOGIES
IN THE PROCESS OF PROVIDING SERVICES
BY THE DEPARTMENT CPAS**

Shut Anastasiia

*Teacher of the Department of Fundamental and Branch Legal Sciences
Kremenchug Mykhailo Ostrogradskyi National University
Kremenchuk, Ukraine*

Nannen Ekaterina

*Prof. Dr.-Ing.
University of Applied Sciences Niederrhein
Krefeld, Germany*

The information system for supporting the provision of services of the Central Administrative Service (CPAS) plays a key role in ensuring the efficiency and availability of administrative services for citizens. Such a system includes various components and processes aimed at facilitating interaction between the authorities and citizens. Let's take a look at the main aspects of the information system of Tsnap.

The main components of the Information System of the CPAS:

Electronic Portal:

Creation of a convenient and intuitive electronic portal for citizens.

Online access to information about available services and their conditions of provision.

Electronic Registration:

The possibility of electronic registration for receiving administrative services.

Ensuring security and confidentiality of personal data.

Monitoring and Reporting:

A monitoring system for tracking the quality and speed of service provision.

Analytical tools for reporting and performance analysis.